NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reći.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 19. marca 1853. *List 23.*

Podúk v hmeljoreji.

(Dalje.)

Obdelovanje hmeljnika v pervem letu.

Hmeljne sadíke odganjajo o tréh tednih, če je vreme vgodno, če je pa mokro in merzlotno, komaj o šestih.

Po hudem nalívu je treba pogledati, al se zemlja ni zlo sterdila, da mladíke ne morejo skozi predreti, ampak da se lomijo, in pod skorjo rumenijo, kar bi znalo veliko sadík pokvariti. Ti škodi v okom priti, je treba sterjeno skorjo pazljivo, da se mladíke ne presekajo, zrahljati ali clò odpraviti, in druge rahle zemlje na sadíke lohkoma nametati.

Ko mladíke toliko dolge zrastejo, da jih je moč okolj palic ovijati, naj se to nemudoma storí, da se po tléh ležeče ne pohodijo in potarejo.

Ovijajo se pa mladíke od desne proti levi roki.

Koj po ovitju naj se jamči okolj palic večidel z zraven ležečo zemljo zasujejo.

Tako je pervoletno delo v hmeljniku do jeseni dokončano, razun da se včasih poznejši mladike enako zgodnjim na palice ovijejo.

Ker pervo leto hmelj malo sence dela, se zná brez škode za hmeljne sadike po vmesnih prostorih repa, kavlje, pesa, zelje, tudi pritlični fižol, tode vselej v primerni daljavi od hmeljnih sadík zasaditi ali vsejati. Bodi naj pa med hmelj kaj zasajenega ali nič, vedno je treba skerbeti, da je hmeljnik čist vsega plevéla.

V jeseni je treba vse hmeljne mladike za en čevelj od tál porezati in jih za klajo ovác koj zelene ali posušene porabiti; na to količke izpuliti in pod streho spraviti; na zadnje pa celi hmeljnik pognojiti ali saj na vsako hmeljno sadiko dvé do tréh vil, če le mogoče, kravjega gnoja vreči, in podolgoma, potem pa po čez hmeljnik tako preorati, da perva brazda gré tikama pri sadikah, brez jih raniti ali zrezati, in da zemlja pade od vsih štirih straní verh gnoja na hmelj, in da v sredi med hmeljnimi verstami ostane razor.

(Dalje sledi.)

Pomočki,

kako bi se ladanjci (kmetje) mestnjanom v omiki bolj približali.

(Dalje in konec.)

Ljubi kmetje! slušajte tedaj svoje prijatle, ki le vam v korist svetujejo napravo šol; ravnajte se po svetih, ki vam jih dajejo za omíko vašo nadušeni duhovni, in gotovo bote dobili dobre šole, kjer se bodo vaši otroci učili majhni, kar jim bo velikim v prid: pobožnosti, vljudnosti, poštenosti, snage, delavnosti in mnogih vednost, na ktere se opira umno kmetijstvo, umetno rokodelstvo itd.

Spoznavši potrebo šol pa boste tudi spoznali koristnost branja dobrih časnikov, ki soznanjajo človeka z vsim, kar zadeva njegovo posvetno in dušno srečo, — ki mu razodevajo skušnje zobraženih in razsvitljenih dežel, — ki nam naznanjajo kar se po svetu godí, da človek, ki je ud velike družíne, ne ostane neveden divjak, ampak zveden, umen in pobožen deržavljan.

Branje dobrih časopisov bi še druge blage nasledke imelo: mnoge nerodnosti bi se umikale koristnim podukom ob nedeljah; želja po branju bi se pri mnogih vnela; marsikdo bi zamudil kerčmo, poslušaje zanimive nauke in novice.

Velik vtok na zobraževanje vašega uma in serca bi imele tudi knjižnice (bukvíša) po farah vpeljane, ker bi se po ti poti brez velicih stroškov soznanjevali z najboljimi bukvami, ki spadajo na blagor duše in prid gospodarstva v vsih razdelkih. Malopridnih bukev mi še v slovenskem jeziku nimamo; treba je le pazno čuti, da jih tudi v napredek ne bomo imeli. Ker pa manj premožni kmet ni v stanu vsih bukev si omisliti, ki bi jih rad prebiral, bi se tem željam nar lože vstreglo, ako bi se pri vsaki fari napravila iz majhnih doneskov ukaželjnih faranov primerne bukviša; družtvo sv. Mohora zamore biti o tem važna pripomoč.

Zopernikom pa kmečke prosvete bi se pri ti priči ugodno svetovati dalo: naj bi blagovolili podati se v kraje proti sončnemu izhodu; velike brašnje ali popotnice jim ravno sabo ne bo treba vzeti. Tù bodo zadevali na bajte, ki še 10 fl. niso vredne. V teh kočah biva po 10 moških glav, ki škope si narediti neznajoči po strešnih letvah slame namečejo, kakor naši kôsci o košnji sena na svoje kolibe; verh nje devajo veje in prekle debele, da je veter odnašati nemore. V stanice, bolj berlogom ko sobam enake, svetlo sparoma prihaja skozi lino, ki se ob večerih z lesenim ploškom zapira! Zavolj pomanjkanja prostora pod streho sedí kuretina zunej na drevesih. Živini se ne polaga v hlevih, ampak se na božji van izpušča k stogom, ki okoli koče stojé.

Mislim, da večega mraka uma več ni treba. Tù se naj po sercu naslajujejo! Kobe.

Zgodovinski pomenki.

IARMOGIO. AVG. SACR.
C. MARIVS. SEROTINVS EX. IVSSV.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«)

Noričani in Panonci
Veselijo moj pogled.
A. Krempl.

Od zelene Pohorske gore se začne prodnasta ravnina, kteri pravijo ptujsko polje. Vsaka stopinja,

ktero človek tù storí, je posvečena. Ne samo, da so tukaj, kakor geologička preiskovanja pričajo, enkrat strašne nevihte razsajale in je celo polje v pradobi (starodavnosti) pod vodo stalo, — ne samo, da si je dereča Drava po tem polju večkrat svoje rečišče spremenila, tudi na tej široki ravnici je tekla človečja kri curkoma in je terdi prod napajala. V rimsko panonskih bojih in pozneje v turških je to polje večkrat bilo pozorišče kervavih bitev. Plužno železo vsako leto izorje nove zaklade stare močí.

Ako potnik ponoči po tem polju potuje in divji krič tičov hudournikov posluša, se mu zdí, da so to nemirni duhovi padših predstarišev. Ako je ktera zemlja klasička v pravem pomenu besede, gotovo je ta!

Nar imenitniše mesto na tem polju pa je staroslavni Petovium. V svojem krilu hrani jezero dragih starinskih zakladov. Skoro bi rekel, da ni je bilo imenitnešega v stari Panonii.

Panonia je bila bogata zemlja polna dobrav *(Plinius III. 25.)*, cesar Galeri jih je dosti izsekati dal.

Ko je August, brez da bi ga bili Panonci razžalili nad nje planul, si je skoz same dobrave pot kerčiti moral, iz kterih so Panonci rimske vojake napadali *(Appian Illyr. cap. 22.)* Ti staroslovenski narod so dozdaj nekteri zgodovinarji za keltički, nekteri pa za tački deržali, čeravno že Dio Cassi (XLIX. 36) pravi, „da so jim nekteri Gerki po krivem Peonci rekli, — imé, ktero je že dolgo znano, pa naši Panonii ne sliši, ampak tistemu narodu, kteri kraj gore Rhodope poleg zdanjih Macedoncev živí“. In Dio-Cassiu je verjeti, ker je on rimski namestnik v Panonii bil. Tudi ti prostodušni pisatelj piše, da je August le zato, da so njegovi vojaki kaj dela imeli in na stroške druzih živeli, po svojem načelu „močnejši vse, kar je njemu ljubo in drago, slabejšemu smé storiti“ mirne Panonce napadel. *(Dio Cassius XLIX. 30.)* Po spričevanju Appiana *(Illyr. c. 22.)* so zamogli Panonci 100.000 junakov v boj poslati; njemu so Panonci nar hrabriši narod na celem svetu. To so še zdaj. Ogerska puntarska, in Italia nezvesta ste skusile. „Strah Taljanov“ jih imenuje Appian na več mestih *(App. Illyr. c. 22.)*, in Mamertin *(Panegyr. Vet. vol. II. pag. 42.)* imenuje Panonio „mater hrabrih junakov“. Panonci so radi živeli po rodbinah, kakor še Horvati dan današnji živijo patriarhalski. Vellej Patercul *(LV. 29.)* pravi, da so poznali rimsko slovstvo in rimski jezik. Dio Cassi pa svedoči, da so že pred rimskim prihodom stale mesta in gradovi.

Toti izverstni in slavni narod, kteri je mirno gojil umetnosti mira, gré roparski August pobojevat.

Stiskani narod se vzdigne, kteremu so Rimljani, kakor njihov vojvoda Bato pravi *(Dio Cassius LV. 33.)*, ne pastirjev čede temoč volkove pošiljali. Vojskovodja sta bila dva Batona panonski in dalmatinski, in pa Pines, vsi umetni v vojskovanju *(Vellej. Paterc. II.)*. Vojska je štela 80.000 junakov samih korenjakov in vestih poznavcev orožja. Ena stran je sklenila čez mesto Naberdu (Nauportus, Verhnika) in Terst v Italio iti, druga skoz Macedonsko. Tretja je ostala za brambo u domovini. Rimsko starešinstvo je trepetalo. Po punskem boju pod viteškim Hanibalom ní Rim takošnega straha prestal, kakor zdaj pred bližajočimi panonskimi Slovenci *(Vellej Pat. II.)* Huda vojska se je vnela, dosti kervi se je prelilo, in le še Tiberi je kervavemu boju konec storil. Nar poglavitniša bitka je bila pri reki Bathynum *(Vellej. Paterc. II.)*, jaz mislim, na primorski Bednji. Panonci so prosili za mir, tudi Dalmatinci so se vdali. Prokleta nesloga in izdajstvo *(Dio Cass. LV. 2. 29—34)* je tudi tukaj, kakor večkrat v dogodivščini Slavjanov najdemo, v propast pomagalo, zato poje tako žalostno slovenski pesnik:

»Bato, Bato, kaj si storil
Slobodni Panonii?
Njaj slobaščino si vmoril, —
Ah, vsa stvornost te čerti!
Dok panonske bo ravene
Solnčna luč obsijala,
Doklar trate do zelene —
Te čerti Panonia.

A. Krempl.

(Konec sledí.)

Slovensko slovstvo.

Drobtnice za leto 1853. Učiteljem in učencom, starišem in otrokom v podúk in kratek čas. Na svetlo dal Jožef Rozman, korar stolne Labudske cerkve in vodja škofijnega semenišča pri sv. Andreju. 8. leto. V Celovcu natisnul J. Leon.

Z velicim veseljem smo vzeli spet letošnje „Drobtince“ v roke, in prebravši jih iz serca rečemo: „Tudi letošnje „Drobtince“ so kinč slovenskega slovstva, so skozi in skozi hvale vredna knjiga, blagodarjena s tečno hrano za ljudstvo, za kterega omiko in blagor je pisana. Naj si jih omisli vsak Slovenec, kterega koli si bodi stanú, ker, resnično mu povémo, vsak bo našel v njih, da bo zadovoljin ž njimi!“

Svitli knezo-škof Lavantinski, osnovaje pervi tečaj, so po obilnih svojih skušnjah o potrebah našega naroda prepričani, pot pokazali, kako naj se v ljudskih bukvah druži „koristno s kratkočasnim“. Te edino prave poti „Drobtince“ še nikdar niso zgrešile, in spet letošnji tečaj slavno spričuje, da, kakor mili oče skerbí za svoje ljubljene otroke, z ravno tako živo ljubeznijo oskerbujejo gosp. Rozman vredništvo „Drobtinc“. Žive priče te ljubavi ni le izverstno vredjena knjiga, ampak prelepi obilni spisi, s kterimi so oni obdarovali s preslavnim g. knezo-škofom vred letošnje „Drobtince“.

Pervi del tudi letošnjih „Drobtinc“ je pobožnega zapopadka „pastirsko ogledalo, duhovskim bratom izročeno za pokus in popravo“. Spisovali so ti del g. knezo-škof, g. vrednik Rozman, g. Tom. Rožanc, g. opat Vodušek, g. kaplan J. Orešnik. Očitno je vsim tem govorom, da so iz serca prišli; bojo tedaj tudi pot v serca našli.

Za tem oddelkom sledijo življenjopisi pod naslovom „ogledalo blaženih mož, nekdanjim v spomin, sedanjim v posnemo“. Nam nar bolj zanimiva sta življenjopisa Leopolda Volkmera, slavnega pesnika slovenskih goric, in Franca Hladnika, bivšega vodja Ljublj. gimnazia. V življenjopisu leta 1764 za mašnika posvečenega Volkmera, kterega „fabule in pesmi“ so Slovencom dobro znane, je tadašnji žalostni stan slovenšine tako resnično popisan, da se nemoremo zdržati, ti popis z ozirom na, hvala Bogu! velik razloček sedanjega časa v „Novicah“ ponatisniti. Takole se glasi:

„Žalostni časi slovenšine bili so za rajnega Volkmera; vsa v prahu in v mahu zarašena je slovenšina spala. Nemci in drugi ptuji sosedi so jo čertili in zaničevali, vlastenci so se nje sramovali; kaj čuda, da ni bilo čitati slovenskih knjig, niti bilo moža najti, kteri bi jih bil po slovensko pisal. Na kmetih ni bilo šol; po tergih in mestih se je učila nemščina in latinščina; onadve ste košato za mizoj sedele, nji sestra je pa za vratmi pozablena medlela. Slave slavni sini so znali verlo pisati nemško in latinsko, gučiti po italiansko in francosko, v svojem jeziku maternem se niso dali slišati, kakor hitro so gosposko suknjo oblekli. V Celovškej duhovšnici, v semenišču večidel slovenskih dušnih pastirjev, ni bilo najti slovenskih knjig razun Guzmana nemško-slovenski besednik, in pa kratko premišljevanje več-

nih resnic; slovnice izmed jezer učenih Slovencov ne eden poznal ni. Po tri duhovnije ali fare si lehko prehodil, poprej, ko si slovenski evangelj ali pa unih 68 svetih pesem najdel; in če je kdo vedel svet pasion (terplenje Kristusovo) čitati, ali pa sv. evangelj povedati, je bil ljudem kakor prerok imeniten. Veliko duhovnikov je bilo med Slovence poslanih, kteri še niso slovensko brati znali; cerkvenik (mežnar) jih je v saboto naučil sv. evangelj brati, kterega so v nedelo na leci ljudém s težavoj povedali. Ni bilo dobiti slovenskih pridig; jih pa tudi duhovniki pisali niso. Iz nemških ali latinskih knjig so po verhu mlatili; in lehko se vé, da je bilo več plev ko pa zernja, kar govor zadene. Drugi učeni stanovi se za svoj materni jezik še zmenili niso. Tako se je vboga slovenšina ksala, pa tudi omika Slovencov je toliko zaostala, da smo bili narodom v zasméh in oporeko. Vsakojaškega serca je moral biti torej mož, kteri si je upal zaničevanega maternega jezika lotiti in obuditi med svojim narodom dušno življenje. To so storili na Krajnskem rajni Juri Japel, Guzman na Koroškem in na Štajarskem naš slavni Volkmer".

V ravno tem življenjopisu pa najdemo tudi zlat nauk, kako naj slovenski pisatelji pišejo, da bo prav, ki takole velí: „Da domorodni pisec kaj veljá, mora vse šege, dobre in slabe navade, vse čedne in nečedne lastnosti svojega ljudstva dobro poznati, poznati žile domačih občutov; kinč njegove besede ima biti domač ne kuplen; mora pa tudi vedeti pravomero omike maternega jezika, da ga zamorejo njegovi rojaki v razumenju dohajati. Le kdor domače lepo posneti — verlo ptuje blago pa čedno podomačiti zna, on zasluži slavno imé domorodnega učenika, kakor ga rajni Volkmer po vsej pravici zaslužijo".

Močno nas je razveselilo v versti življenjopisov tudi življenje slavnega Hladnika popisano najti, ki med botanikarji austrianskimi visoko čislan je kot „pohlevna vijolica bival med druzimi cveticami".

(Konec sledí.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Černogore. „Narod. Nov." naznanjajo pod naslovom „najnovie" sledečo novico: Čujemo, da je Omerpaša vojskini davek (ratni porez) od 100.000 tolarjev kristianskim tergovcem v Skadru (Scuttari) naložil, svojega stričnika Tefvika Beya v čast polkovnika povzdignul in se s svojo armado v Podgorico podal. V nedeljo (27. feb.) se je vojska černogorska razpustila. Mertvih Turkov, kteri ležé pod milim nebom od Spuža do Berih nezakopani, je nek blizo 3000. Černogorci so vzeli Turkom poslednjič še tri vozove smodnika, ktere so voli za vojsko peljali, in nekoliko bandér. Prepeva se narodna zabavlica, ktera med drugim pravi:

»Zakleo se Omer na pogaču,
Da već neće vojštit na Moraču«.

Dalje beremo v omenjenem časniku zastran Černogorsko-turške vojske sledeče: Vojska je potihnula — kako dolgo, nihče ne vé. Marsikdo misli, da je lakko Černogorce in Turke pomiriti, ter pravi: „le Turk naj zapustí granico černogorsko, in vse je opravljeno. Ali močno se motijo, ki tako mislijo. Sedanji stan je za Černogoro in Turčijo huji kakor vojska. To zapopasti, je treba vediti: kaj je sedanji stan (status quo) Černogore.

Černogorci terdijo, da razun Černogore in Berda je njih tudi Grahovo in Lěško polje in da jim Turk ima staro „Ivanbegovino" odstopiti, to je, celo Zeto, jezero in zemljo od Bara (Antivari) in Olguna (Dulcigno) in vse od Aleša, kar je unstran reke Drine.

Turk nasproti terdi: moja je cela Černogora, le 3 nahije (okolice): Katunska, Rěčka in Cernička so odpadle, in po njegovi misli so te tri nahije sedanji stan Černogorcev.

V teh navskriž mislih je teško, sila teško pravo razsoditi. Po našim mnenju je poslednja zemljopisna razmera Černogore z 8 nahijami in Berdom sedanji stan Černogore.

Če izvzamemo južne nahije Cerničko in Rěčko, se ne more na nobenem selu Černogore, tudi v dobrih letinah ne, več žita pridelati kakor da imajo prebivavci k večem za 4 mesce živeža kaj. Ostalih 8 mescov morajo ropati, da si potrebni živež pridobé, sicer jim ni moč živeti.

Kdo pa jih je pahnul v take reve in nadloge. Edini turški jarm, ki jih je iz rodovitne Zete in Ivanbegovine v pusto skalovje pregnal, kjer, naj počnó kar koli hočejo, si nemorejo več žita pridelati kakor le za tretjino leta. Ako ostanejo nesrečni Černogorci v sedanjem stanu: al se je nadjati, da bi bil kadaj mir med Turki in Černogorci? Kdor vé, kaj se pravi glada (lakote) medleti, bo zapopadel, da Černogorci v sedanjem stanu svoje dežele ne morejo mirni sosedje Turčíi biti. Poprej ne bo mirú in ne more biti, dokler se ne razširijo meje Černogore ali pa se pokončá Černogora.

Da se tedaj ne ponoví nemir med Černogoro in Turčijo in da obstane sedanja pogodba, je neobhodno potreba, da se dá Černogorcem saj proti majhnemu davku Ivanbegovina nazaj, ktera je od leta 1423 do 1516 njih lastnina bila. Ta dežela bi jih redila, in omikal bi se sčasoma narod, kteremu se sedaj oponaša divjost. Turkom bi pa ta zguba tudi nič ne škodovala, ker bi mnozih stroškov treba ne bilo, ki jih sedaj leto za letom imajo, varovati svoje granice napada Černogorcev.

Ako se to ne zgodí, je rana le slabo zaceljena, ktera bo še nevarniši, ako se iznovega odprè.

To, mislimo, je bilo treba bravcem razložiti, da bojo zamogli pravično razsojevati to, kar bi se utegnilo vprihodnje v teh krajih goditi.

Iz Štajarsko-krajnske meje 14. marca. Pri nas je v dolini že en teden prijetna pomlad, po hribih pa posebno v zamedih še dosti snega. Po nasvetu gosp. predsednika vaše kmetijske družbe v 21. listu „Novíc" sim na sv. Gregorja dan pervi krompir sadil, in mnoge sosede s svojim izgledom napeljal, da so tudi nekaj že ga zemlji izročili. Še nekaj moram povedati: v našem kraji hočejo presíce, ko poveržejo, od kraja vse svoje mlade pojesti, tudi take, ki se lani svojih mladih dotaknile niso, so letos tak divjožertne *); — prerokovači basnujejo, da to strašno lakot pomeni. Kdo bi se ne smejal takim prerokačem!

Iz Derfarjev se nam piše, da je 7. dan t. m. en mož iz Škofje Loke, ki je šel v Krajnj na terg in ondi polič žganja za popotnico spil, domú gredé v snegu zmerznul. Koliko ljudí je že žganje na tako vižo pod zemljo spravilo!

Iz Ljubljane. Z veseljem slišimo, da nauk kmetijstva v Ljubljani se bo po veliki noči začel, ki ga bo začasno gosp. Dežman učil, dokler se ne bo ta stolica za prihodnje leto po novem osnovala. Sadjo- in murvorejo bo učil gosp. Fleišman. — Prostoljudno razlaganje gosp. prof. Pavšič-a in gosp. kustoza Dežmana o naravoslovskih znanstvih ob nedeljah in praznicih vabi dokaj poslušavcov iz mnogih stanov. — Za kovače, ki se učé na podkovijski učilnici umnega podkovstva po predpisu ministerskem pol

*) Naj se prasci umijejo po životu z žganjem, in ž njim tudi svinja namaže okoli gobca — in požertnosti bo skoro vselej konec. Vred.

leta, bo prihodnjo sredo očitna preskušnja. — Verli ud naše kmetijske družbe in priden sadjorejic gospod fajmošter Možína iz Vranje na Istrianskem so nam spet poslali mnogo cepičev žlahnih zimskih hrušk in nešpelj, in s tem marsikterega domačína osramoté, ki ne da cepiča iz svojega verta, češ, da bi kdo drug kaj dobrega ne imel! Exempla sunt odiosa. — V četertek smo pokopali gosp. Franceta Galle-ta, bivšega posestnika Bistriške grajšine na Notrajnskem in soposestnika Bevške papirnice pod Ljubljano, ki je po skor 5letni bolezni v 70. letu svoje starosti v Gospodu zaspal. Omenimo njegove smerti ne zato, ker je bil eden nar premožniših mož na Krajnskem, ampak zato, ker je bil verl domoljub, ki je zraven svojih rečí se tudi pridno trudil za občni blagor svoje domovíne; priča tega je njegova posebna delavnost za vstanovitev vzajemne pogorelske družbe na Krajnskem, za osnovo domače hranilnice, za napredek kmetijske družbe, za ktero je ko večletni odbornik veliko delal, in za več druzih občnokoristnih rečí. V zgodovini omenjenih naprav njegovo imé nikdar pozabljeno ne bo. Naj po veliki, hvale vredni delavnosti verli mož mirno počiva!

Novičar iz mnogih krajev.

Po tem, ko so se unidan cesar iz cerkve domú pripeljali, so dali župana Dunajskega mesta k sebi poklicati in so pohvalili in zahvalili Dunajčane zavolj serčnega sprejema, rekoč: da so v tolikih znamnjih zveste vdanosti nekdanje Dunajsko mesto spet spoznali. — Sliši se, da se mislijo cesar kmalo v Benetke podati in ondi več dní ostati. — Za Dunajsko cerkev se je na Dunaji že nabralo 426.263 fl. 9½ kr., 150 cekinov in 5 20-frankov. — Zdravnika cesarjeva sta prejela poslavila: dr. Seeburger je prejel Leopoldov red, dr. Wattmann pa je povzdignjen v žlahni stan barona. — Po ukazu cesarskem, ki je došel vsim c. k. sodnijam, ne zapadejo milodari, ki jih kdo od svetlega cesarja ali cesarjeve rodovíne prejme, nikakoršni sodniški eksekucíi, zato, ker so zgol milošina. — Danes bojo sožgali na Dunaji spet za 500.000 fl. papirnatih šestic in desetíc, ktere so pri nas že zlo redke. — V četertek popoldne so pokopali Dunajskega nadškofa in kneza Vincenca Edvarda Milde-ta, ki je nagle smerti umerl v 76. letu svoje starosti. Truplo visoko spoštovanega gospoda je neslo 6 duhovnov v stolno cerkev sv. Štefana, kjer je pokopališče Dunajskih škofov, 12 duhovnov mu je svetilo; pogreb je bil slovesen. Oporoka (testament) njegova določi, da duhovni Dunajske škofije, ki so po nesrečah obožali in so v svojem poklicu pridni, imajo občni dedniki (Universalerben) njegovega premoženja biti; veliko je zapustil tistim krajem, kjer je nekdaj škof in fajmošter bil, pa tudi učiteljev in ubozih blagi gospod ni pozabil. — Dunajski časniki naznanjajo, da se bojo prihodnjič posebno duhovni frančiškanskega reda v učiteljske službe jemali. — Nekteri časniki pravijo, da bo konec tega mesca v Berolinu shod austrianskega in rusovskega cesarja, pruskega, belgiškega in holandskega kralja, vsih druzih nemških in več laških vladarjev. — Pravijo, da se bode sv. oče papež, kterega bo več kardinalov spremljalo, nar manj 3 tedne v Parizu mudil, potem pa čez Kolonijo in Munakovo na Dunaj se podal in v vsem 2 mesca od doma ostal. — Na Španjskem je umerlo o enem letu 32 škofov. — Visoko učeni dr. Orfila, čigar imé po tem nar bolj po svetu sloví, da je izvedel moč strupov do človeka, je v Parizu umerl. — Važno novico naznanja „Terž. časnik“ iz Carigrada (Konstantinopla); prišel je namreč od ruskega cara poslan 28. februarja knez Mencikov tjè z ostrimi terjatvami. Brez da bi se bil kaj menil z ministrom vunanjih oprav in brez da bi se bil pražno oblekel, ko je bil pri predsedniku turškega ministerstva, je s sultanom nek naravnost govoril, da: 1) mora sultan obljubo nazaj vzeti, ki jo je storil Francozu zavolj božjega groba, ker car terja predpravíce za gerško cerkev, in 2) terja 40 milionov piastrov za vojskine stroške v obsedi podunavskih knežij leta 1850. Pred ti dan, ko je rusovski poslanec v Carigrad došel, se je francoski spravil iz poti.

Klepec.

(Dalje.)

Prestraši se kristjanska vojska
Veseli hrup zažene turska.
Al, čuj! na gradu kaj tam plače?
Čuj divje krohotanje spodej!
Za brata plače sestra tamkaj,
Derhal krohoče turska spodej. —
»Al ni med vami več junaka«,
Zavpije aga v knežji tabor,
»Ki bi se v drugo z manoj skusil?«
Iz plahe trume sin stareji,
Na Turka sadaj se požene,
Z besedo derzno mu zabavlja:
»Ne bahaj, Turc, se prezgodaj!
»Še ima brat desníco zdravo
»K osveti bratove levíce,
»Le sem, da hitro jo poskusiš!«

Na smeh nategne Turek usta,
Odgovora na to ne dade,
Al divje iz očí zabliska,
Spustí po vragu damaščinko,
Utne mu desno do ramena,
Potem pustí da k otcu ide.
Odreveni kristianska vojska,
Gromeči hrup zažene turska. —
Na gradu milo deva plače
Derhal krohoče turska spodej.
Ko vidi sina stari otec,
Ko vidi v ranah ju i kervi,
Osvete želja ga zapali,
Žareča jeza i sramota;
Spusti se v Turka sivi starec
Pozabi let i rok okornih.
O čuj na gradu, čuj plakanje,
Kak milo britko, kak je silno,
Razlega se na bojno polje,
I huje še zapali kneza.

Gerdo se Turek posmehuje:
»Al si obnoril, topi starec!
»Al si se glave naveličal,
»Da tak hitiš u smert gotovo?
»Al nimaš več sinov poslati?
»Gosti bom danas jaz napravil,
»Gosti sloveče vranim ticam,
»Ki krokajo pod nebom studno,
»Naj turske slave god poznajo,
»Naj s knežjim truplom se gostijo.«
Le bolje se pospeši starec,
Grozí se Turku s to besedo:
»Gorje ti gnjusni nejeverec!
»Še bdí nad nami Bog mogočen,
»Od tebe, Turc, gerdo žaljen,
»Ki tudi roko staro vkrepi,
»Ko za otroke se maščuje!
To reče, ter se zaprašita,
Da zemlja se zaziblje spodej.
Ko v pervo mahne silni Turek,
Mu meč na tri kosé razbije;
Ko v drugo mahne silni Turek,
Na travo pade rusa glava,
I kervco černa zemlja pije. —

(Dalje sledí).

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*